

Klauzulę wykonalności nadano
w dniu 26.08.2020 r. w zakresie pkt II
na wniosek pełn. wierz. /K. 387/
r. pr. P. M.

Na zarządzenie Sędziego
z up. Kierownika Sekretariatu
Starszy Sekretarz Sądowy
Magdalena Goltsche
Sygn. akt I ACa 3/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Sędziowie SA: Edyta Buczkowska-Żuk (przewodniczący, sprawozdawca)

Artur Kowalewski

Leon Miroszewski

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2020 r. w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa K. S.

przeciwko M. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

***od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 8 listopada 2019 r. sygnatura akt
I C 1481/19***

I. oddala apelację;

***II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4.050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem
zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;***

***III. oddala wniosek powoda o zasądzenie kosztów korespondencji w kwocie 5,90 (pięć 90/100)
złotych;***

IV. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Szczecinie na rzecz adwokata M. S. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych, powiększoną o należny podatek VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Artur Kowalewski Edyta Buczkowska – Żuk Leon Miroszewski

Sygnatura akt I ACa 3/20

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 2 października 2018 r. do Sądu Okręgowego w Szczecinie K. S. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwana M. K. ma zapłacić mu kwotę 157.996 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, kosztami sądowymi oraz kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu. W przypadku wniesienia w terminie zarzutów od nakazu zapłaty powód wniósł o utrzymanie w mocy wydanego nakazu zapłaty oraz zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów sądowych oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla w dniu 18 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie w niniejszej sprawie orzekł, że pozwana M. K. ma w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zaspokoić roszczenie powoda K. S. w całości poprzez zapłatę kwoty 157.996 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od tej kwoty od dnia 2 października 2018 r. do dnia zapłaty i kosztami postępowania w kwocie 1.975 zł, albo wnieść w tym terminie zarzuty.

Pozwana wniosła zarzuty od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości. Jednocześnie wniosła o uchylenie nakazu zapłaty, oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 8 listopada 2019 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie w sprawie o sygnaturze akt I C 1481/18:

I. uchylił w całości nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Szczecinie dnia 18 października 2018 r. pod sygnaturą akt I Nc 381/18;

II. zasądził od pozwanej M. K. na rzecz powoda K. S. kwotę 135.870,37 zł (sto trzydzieści pięć tysięcy osiemset siedemdziesiąt złotych trzydzieści siedem groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od tej kwoty od dnia 2 października 2018 r. do dnia zapłaty;

III. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądził od pozwanej M. K. na rzecz powoda K. S. kwotę 6.357,12 zł (sześć tysięcy trzysta pięćdziesiąt siedem złotych dwanaście groszy) tytułem kosztów procesu;

V. zasądził od powoda K. S. na rzecz pozwanej M. K. kwotę 756 zł (siedemset pięćdziesiąt sześć złotych) tytułem kosztów procesu, tj. części wynagrodzenia należnego adwokatowi M. S. za udzieloną pozwanej pomoc prawną;

VI. przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie na rzecz adwokata M. S. kwotę 3.672 zł (trzy tysiące sześćset siedemdziesiąt dwa złote) tytułem pozostałej części wynagrodzenia należnego mu za pomoc prawną udzieloną pozwanej z urzędu

Orzeczenie Sądu Okręgowego zapadło w oparciu o następujący ustalony przez ten Sąd stan faktyczny:

Pozwana poszukiwała możliwości pożyczania środków pieniężnych w serwisie pożyczek społecznościowych (...). Działając pod pseudonimem „ (...)” nawiązała kontakt z powodem K. S. występującym pod pseudonimem „(...)”.

Przedstawiła warunki na jakich chciałaby uzyskać pożyczkę. Warunki te zostały zaakceptowane przez powoda. Nie informowała powoda o swych jakichkolwiek problemach zdrowotnych czy finansowych.

Zgodnie z regulaminem serwisu (...) zadaniem tego serwisu było kojarzenie osób zamierzających zaciągnąć pożyczkę gotówkową z osobami zamierzającymi udzielić takiej pożyczki. Użytkownicy serwisu przystępując do niego wyrażali zgodę na oświadczenie swojej woli i oświadczenia woli innych użytkowników wyrażone w formie elektronicznej. Regulamin przewidywał, iż złożenie wniosku przez pożyczkobiorcę i wyrażenie woli przez pożyczkodawcę w postaci złożenia oferty do wniosku skutkuje zawarciem pomiędzy użytkownikami wiążącej umowy pożyczki. Zastrzeżono, iż umowa pożyczki zostaje zawarta drogą elektroniczną i nie wymaga podpisu.

Powód nie prowadził, ani nie prowadzi obecnie zarejestrowanej działalności gospodarczej polegającej na udzielaniu pożyczek. W latach 2014 – 2017 inwestował natomiast swoje środki poprzez udzielania pożyczek za pośrednictwem ww. serwisu internetowego, przy czym zawarł ponad kilkudziesięciu umów tego rodzaju.

W dniu 31 października 2015 r. powód zawarł z pozwaną umowę nr (...), mocą której za pośrednictwem serwisu pożyczek społecznościowych (...) udzielił jej pożyczki w kwocie 5.000 zł (§ 1 pkt 1 umowy). Zgodnie z § 1 pkt 2 umowy pożyczka została udzielona na okres 12 miesięcy od 31 października 2015 r., ale nie wcześniej niż od daty wpłynięcia kwoty pożyczki na rachunek bankowy pozwanej. Wedle § 1 pkt 3 umowy spłata pożyczki przez pozwaną miała następować w comiesięcznych równych ratach. Jako pierwszy miał zostać spłacony kapitał pożyczki, a wynagrodzenie powoda oraz opłatę przygotowawczą i prowizję od udzielenia pożyczki strony miały rozliczyć jako ostatnie. W § 1 pkt 5 umowy strony ustaliły, iż z tytułu zawarcia umowy pożyczki liczone w skali roku oraz opłata przygotowawcza i prowizja od udzielenia pożyczki w wysokości 10% od kwoty pożyczki. Pozwana potwierdziła, iż decyzje o zawarciu umowy podjęła świadomie i swobodnie oraz że podejmując decyzje nie znajdowała się w położeniu przymusowym, nie działała pod wpływem nacisku lub innych niekorzystnych okoliczności oraz jej dochody pozwolą na spłatę łącznych zobowiązań do spłaty wynikających z umowy i jest jedyną osobą zobowiązaną do spłaty należności wynikającej z umowy (§ 1 pkt 6 umowy). Pozwana zobowiązała się spłacić w okresie objętym umową cały kapitał umowy wraz z należnymi powodowi odsetkami i kosztami wymienionymi w § 1 pkt 5, w nieprzekraczalnym terminie od dnia zawarcia umowy (§ 2 pkt 1 umowy). Strony ustaliły, iż za datę spłaty uznawana będzie data wpływu kwoty z tytułu spłaty na rachunek bankowy powoda wskazany w umowie (§ 2 pkt 2 umowy). Zgodnie z § 3 pkt 1 umowy w przypadku niespłacenia w terminie pożyczki powód był uprawniony pobierać odsetki karne obliczone wg czterokrotności stopy lombardowej na dzień przeterminowania pożyczki. W wypadku zaprzestania spłat zobowiązań wynikających z umowy, co rozumiane będzie jako opóźnienie z zapłatą co najmniej 30 dni od dnia płatności jednej raty, cała umowa miała przejść w stan natychmiastowej wymagalności, w terminie określonym w wezwaniu przekazanym za pomocą poczty tradycyjnej lub elektronicznej (§ 3 pkt 5). Pozwana oświadczyła, iż otrzymuje dochód w wysokości 4.200 zł, którego źródłem jest etat, natomiast miesięczne obciążenia wynoszą 380 zł (§ 5 pkt 1).

W dniu 2 listopada 2015 r. tytułem wykonania ww. umowy powód przelał na rachunek bankowy pozwanej kwotę udzielonej pożyczki w wysokości 5.000 zł.

Tytułem umowy pożyczki nr (...) pozwana dokonała na rzecz powoda spłaty w łącznej wysokości 2.011 zł.

W tym samym dniu, tj. 31 października 2015 r. powód zawarł z pozwaną również drugą umowę pożyczki – o nr (...), mocą której udzielił jej pożyczki również w kwocie 5.000 zł na okres 12 miesięcy od 31 października 2015 r., ale nie wcześniej niż od daty wpłynięcia kwoty pożyczki na rachunek bankowy pozwanej. Zapisy tej umowy były analogiczne do tych, które zawierała umowa nr (...). W tym przypadku strony także umówiły się (§ 1 pkt 5 umowy), iż z tytułu zawarcia umowy powodowi będzie przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 10% od udzielonej pożyczki liczone w skali roku oraz opłata przygotowawcza i prowizja od udzielenia pożyczki w wysokości 10% od kwoty pożyczki.

W dniu 2 listopada 2015 r. tytułem wykonywania ww. umowy powód przelał na rachunek bankowy kwotę udzielonej pożyczki w wysokości 5.000 zł.

Tytułem umowy pożyczki nr (...) pozwana dokonała na rzecz powoda spłaty w łącznej wysokości 1.501 zł.

Kolejną umowę pożyczki, o analogicznej treści, oznaczoną nr (...), strony zawarły w dniu 9 listopada 2015 r. Powód udzielił wówczas pozwanej pożyczki w kwocie 4.000 zł na okres 24 miesięcy od 9 listopada 2015 r., ale nie wcześniej niż od daty wpłynięcia kwoty pożyczki na rachunek bankowy pozwanej. Również i w tym przypadku strony umówiły się (§ 1 pkt 5 umowy), iż z tytułu zawarcia umowy powodowi będzie przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 10% od udzielonej pożyczki liczone w skali roku oraz opłata przygotowawcza i prowizja od udzielenia pożyczki w wysokości 10% od kwoty pożyczki.

W dniu 9 listopada 2015 r. tytułem wykonania ww. umowy powód przelał na rachunek bankowy pozwanej kwotę udzielonej pożyczki w wysokości 4.000 zł.

Tytułem umowy pożyczki nr (...) pozwana dokonała na rzecz powoda spłaty w łącznej wysokości 651,50 zł.

Kolejną umowę pożyczki, o analogicznej treści, oznaczoną nr (...), strony zawarły w dniu 16 listopada 2015 r. Powód udzielił wówczas pozwanej pożyczki w kwocie 4.000 zł na okres 24 miesięcy od 16 listopada 2015 r., ale nie wcześniej niż od daty wpłynięcia kwoty pożyczki na rachunek bankowy pozwanej. Także i w tym przypadku strony umówiły się (§ 1 pkt 5 umowy), iż z tytułu zawarcia umowy powodowi będzie przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 10% od udzielonej pożyczki liczone w skali roku oraz opłata przygotowawcza i prowizja od udzielenia pożyczki w wysokości 10% od kwoty pożyczki.

W dniu 16 listopada 2015 r. tytułem wykonania ww. umowy powód przelał na rachunek bankowy pozwanej kwotę udzielonej pożyczki w wysokości 4.000 zł.

Tytułem umowy pożyczki nr (...) pozwana dokonała na rzecz powoda spłaty w łącznej wysokości 651 zł.

W dniu 18 listopada 2015 r. strony zawarły kolejną umowę pożyczki, o analogicznej treści, oznaczoną nr (...), mocą której powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 5.000 zł na okres 24 miesięcy od 18 listopada 2015 r., ale nie wcześniej niż od daty wpływu kwoty pożyczki na rachunek bankowy pozwanej. Również i w tym przypadku strony umówiły się (§ 1 pkt 5 umowy), iż z tytułu zawarcia umowy powodowi będzie przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 10% od udzielonej pożyczki liczone w skali roku oraz opłata przygotowawcza i prowizja od udzielenia pożyczki w wysokości 10% od kwoty pożyczki.

W dniu 18 listopada 2015 r. tytułem wykonania ww. umowy powód przelał na rachunek bankowy pozwanej kwotę udzielonej pożyczki w wysokości 5.000 zł

Tytułem umowy pożyczki nr (...) pozwana dokonała na rzecz powoda spłaty w łącznej wysokości 815 zł.

Kolejną umowę pożyczki, o analogicznej treści, oznaczoną nr (...), strony zawarły w dniu 7 grudnia 2015 r. Powód udzielił wówczas pozwanej pożyczki w kwocie 5.000 zł na okres 24 miesięcy od 7 grudnia 2015 r., ale nie wcześniej niż od daty wpłynięcia kwoty pożyczki na rachunek bankowy pozwanej. Również i w tym przypadku strony umówiły się (§ 1 pkt 5 umowy), iż z tytułu zawarcia umowy powodowi będzie przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 10% od udzielonej pożyczki liczone w skali roku oraz opłata przygotowawcza i prowizja od udzielenia pożyczki w wysokości 10% od kwoty pożyczki.

W dniu 16 listopada 2015 r. tytułem wykonania ww. umowy powód przelał na rachunek bankowy pozwanej kwotę udzielonej pożyczki w wysokości 5.000 zł.

Tytułem umowy pożyczki nr (...) pozwana dokonała na rzecz powoda spłaty w łącznej wysokości 541,83 zł.

W związku z opóźnieniami w spłacie należności ciężących na pozwanej na podstawie powyższych umów pożyczek strony prowadziły wymianę wiadomości za pośrednictwem komunikatora internetowego. W dniu 6 kwietnia 2016 r. pozwana zwróciła się do powoda

z prośbą o połączenie wszystkich udzielonych jej pożyczek w całość i rozłożenie na określony przez powoda, możliwie jak najdłuższy, czas, przy czym wskazywała, iż przedmiotem umowy jest spłata zadłużenia w łącznej kwocie 33.600 zł z tytułu umów pożyczki nr: (...) zawartych za pośrednictwem ww. serwisu. Umowa została zawarta na okres 60 miesięcy od 12 kwietnia 2016 r. (§ 1 pkt 2 umowy). Zgodnie z § 1 pkt 3 umowy spłata umowy restrukturyzacyjnej przez pozwaną miał następować w comiesięcznych równych ratach. Jako pierwszy miał być spłacany kapitał pożyczki, a wynagrodzenie powoda oraz opłatę przygotowawczą i prowizję od zawarcia umowy restrukturyzacyjnej strony miały rozliczyć jako ostatnie. Stosownie do § 1 pkt 4 umowy rata miała wynosić 1.122,33 zł. W § 1 pkt 5 umowy strony ustaliły, iż z tytułu zawarcia umowy restrukturyzacyjnej powodowi będzie przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 10% od kwoty restrukturyzowanych pożyczek liczone w skali roku oraz opłata przygotowawcza i prowizja od zawarcia umowy w wysokości 17.000 zł. Pozwana potwierdziła, iż decyzje o zawarciu umowy podjęła świadomie i swobodnie oraz że podejmując decyzje o zawarciu umowy nie znajdowała się w położeniu przymusowym, nie działała pod wpływem nacisku lub innych niekorzystnych okoliczności oraz jej dochody pozwolą na spłatę łącznych zobowiązań do spłaty wynikających z umowy restrukturyzacyjnej i jest jedyną osobą zobowiązaną do spłaty należności wynikającej z umowy (§ 1 pkt 6 umowy). Pozwana zobowiązała się spłacić w okresie objętym umową cały kapitał umowy wraz z należnymi powodowi odsetkami i kosztami wymienionymi w § 1 pkt 5, w nieprzekraczalnym terminie od dnia zawarcia umowy (§ 2 pkt 1 umowy). Strony ustaliły, iż za datę spłaty uznawana będzie data wpływu kwoty z tytułu spłaty na rachunek bankowy powoda wskazany w umowie (§ 2 pkt 2 umowy). Zgodnie z § 3 pkt 1 umowy w przypadku niespłacenia w terminie pożyczki powód był uprawniony pobierać podwójne odsetki ustawowe za opóźnienie, zgodnie z art. 481 k.c. W wypadku zaprzestania spłat zobowiązań wynikających z umowy, co rozumiane jest jako opóźnienie z zapłatą co najmniej 30 dni od dnia płatności jednej raty, cała umowa restrukturyzacyjna przechodziła w stan natychmiastowej wymagalności, w terminie określonym w wezwaniu przekazanym za pomocą poczty tradycyjnej lub elektronicznej (§ 3 pkt 5).

Pozwana potwierdziła zawarcie powyższej umowy własnoręcznym podpisem, który w dniu 19 kwietnia 2019 r. został poświadczony notarialnie. Nadto w dniu 13 kwietnia 2016 r. dokonała przelewu kwoty 1 zł potwierdzającego akceptację warunków umowy restrukturyzacyjnej.

Tytułem umowy restrukturyzacyjnej nr (...) pozwana dokonywała na rzecz powoda spłat w okresie od 12 maja 2016 r. do 2 sierpnia 2018 r., w łącznej wysokości 2.551,33 zł.

W dniu 19 kwietnia 2016 r. powód zawarł z pozwaną umowę pożyczki nr (...), mocą której za pośrednictwem serwisu pożyczek społecznościowych (...) powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 30.000 zł (§ 1 pkt 1 umowy). Zgodnie z § 1 pkt 2 umowy pożyczka została udzielona na okres 60 miesięcy od dnia 19 kwietnia 2016 r., ale nie wcześniej niż od daty wypłynięcia kwoty pożyczki na rachunek bankowy pozwanej. Wedle § 1 pkt 3 umowy spłata pożyczki przez pozwaną miała następować w comiesięcznych równych ratach w kwocie 1.033,33 zł. Jako pierwszy miał zostać spłacony kapitał pożyczki, a wynagrodzenie powoda oraz opłatę przygotowawczą i prowizję od udzielenia pożyczki strony miały rozliczyć jako ostatnie. W § 1 pkt 5 umowy strony ustaliły, iż z tytułu zawarcia umowy pożyczki powodowi będzie przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 10% od udzielonej pożyczki liczone w skali roku oraz opłata przygotowawcza i prowizja od udzielenia pożyczki w wysokości 17.000 zł. Pozwana potwierdziła, iż decyzje o zawarciu umowy podjęła świadomie i swobodnie oraz że podejmując decyzje nie znajdowała się w położeniu przymusowym, nie działała pod wpływem nacisku lub innych niekorzystnych okoliczności oraz jej dochody pozwolą na spłatę łącznych zobowiązań do spłaty wynikających z umowy restrukturyzacyjnej i jest jedyną osobą zobowiązaną do spłaty należności wynikającej z umowy (§ 1 pkt 6 umowy). Pozwana zobowiązała się spłacić w okresie objętym umową cały kapitał umowy wraz z należnymi powodowi odsetkami i kosztami wymienionymi w § 1 pkt 5, w nieprzekraczalnym terminie od dnia zawarcia umowy (§ 2 pkt 1 umowy). Strony ustaliły, iż za datę spłaty uznawana będzie data wpływu kwoty z tytułu spłaty na rachunek bankowy powoda wskazany w umowie (§ 2 pkt 2 umowy). Zgodnie z § 3 pkt 1 umowy w przypadku niespłacenia w terminie pożyczki powód był

uprawniony pobierać podwójne odsetki ustawowe za opóźnienie, zgodnie z art. 481 k.c. W wypadku zaprzestania spłat zobowiązań wynikających z umowy, co rozumiane jest jako opóźnienie z zapłatą co najmniej 30 dni od dnia płatności jednej raty, cała umowa restrukturyzacyjna przechodziła w stan natychmiastowej wykonalności, w terminie określonym w wezwaniu przekazanym za pomocą poczty tradycyjnej lub elektronicznej (§ 3 pkt 5). Pozwana oświadczyła, iż otrzymuje dochód w wysokości 4.200 zł, którego źródłem jest etat, natomiast miesięczne obciążenia wynoszą 380 zł.

Pozwana potwierdziła zawarcie powyższej umowy własnoręcznym podpisem, który w dniu 19 kwietnia 2019 r. został poświadczony notarialnie.

W dniu 20 kwietnia 2016 r. tytułem wykonania ww. umowy powód przelał na rachunek bankowy pozwanej kwotę udzielonej pożyczki w wysokości 30.000 zł.

Tytułem umowy pożyczki nr (...) pozwana dokonywała na rzecz powoda spłat w okresie od 20 kwietnia 2016 r. do 3 sierpnia 2017 r. w łącznej wysokości 2.233,33 zł.

W dniu 22 kwietnia 2016 r. powód zawarł z pozwaną umowę pożyczki o nr (...), mocą której za pośrednictwem ww. serwisu pożyczek społecznościowych powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 15.000 zł (§ 1 pkt 1 umowy). Zgodnie z § 1 pkt 2 umowy pożyczka została udzielona na okres 60 miesięcy od 22 kwietnia 2016 r., ale nie wcześniej niż od daty wypłynięcia kwoty pożyczki na rachunek bankowy pozwanej. Wedle § 1 pkt 3 umowy spłata pożyczki przez pozwaną miała następować w comiesięcznych równych ratach w kwocie 500 zł. Jako pierwszy miał zostać spłacony kapitał pożyczki, a wynagrodzenie powoda oraz opłatę przygotowawczą i prowizję od udzielenia pożyczki strony miały rozliczyć jako ostatnie. W § 1 pkt 5 umowy strony ustaliły, iż z tytułu zawarcia umowy pożyczki powodowi będzie przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 10% od udzielonej pożyczki liczone w skali roku oraz opłata przygotowawcza i prowizja od udzielenia pożyczki

w wysokości 7.500 zł. Pozwana potwierdziła, iż decyzje o zawarciu umowy podjęła świadomie i swobodnie oraz że podejmując decyzje nie znajdowała się w położeniu przymusowym, nie działała pod wpływem nacisku lub innych niekorzystnych okoliczności oraz jej dochody pozwolą na spłatę łącznych zobowiązań do spłaty wynikających z umowy restrukturyzacyjnej i jest jedyną osobą zobowiązaną do spłaty należności wynikającej z umowy (§ 1 pkt 6 umowy). Pozwana zobowiązała się spłacić w okresie objętym umową cały kapitał umowy wraz z należnymi powodowi odsetkami i kosztami wymienionymi w § 1 pkt 5 w nieprzekraczalnym terminie od dnia zawarcia umowy (§ 2 pkt 1). Strony ustaliły, iż za datę spłaty uznawana będzie data wpływu kwoty z tytułu spłaty na rachunek bankowy powoda wskazany w umowie (§ 2 pkt 2 umowy). Zgodnie z § 3 pkt 1 umowy w przypadku niespłacenia w terminie pożyczki powód był uprawniony pobierać podwójne odsetki ustawowe za opóźnienie zgodnie z art. 481 k.c.

W wypadku zaprzestania spłat zobowiązań wynikających z umowy, co rozumiane jest jako opóźnienie z zapłatą co najmniej 30 dni od dnia płatności jednej raty, cała umowa restrukturyzacyjna przechodziła w stan natychmiastowej wykonalności, w terminie określonym w wezwaniu przekazanym za pomocą poczty tradycyjnej lub elektronicznej (§ 3 pkt 5). Pozwana oświadczyła, iż otrzymuje dochód w wysokości 4.200 zł, którego źródłem jest etat natomiast miesięczne obciążenia wynoszą 380 zł (§ 5 pkt 1).

W dniu 22 kwietnia 2016 r. tytułem wykonania ww. umowy powód przelał na rachunek bankowy pozwanej kwotę udzielonej pożyczki w wysokości 15.000 zł.

Tytułem umowy pożyczki nr (...) pozwana dokonywała na rzecz powoda spłat w okresie od 22 kwietnia 2016 r. do 26 lipca 2018 r. w łącznej wysokości 5.573,18 zł.

W dniu 20 kwietnia 2016 r. pozwana, na żądanie powoda, wręczyła mu weksel niezupełny w chwili wystawienia. Dokument ten w formie wydruku komputerowego przygotował wcześniej powód i przesłał go pozwanej po wcześniejszym uzgodnieniu widniejących w nim zapisów. Pismem komputerowym był wydrukowany na nim tytuł „weksel własny”, jako miejsce wystawienia weksla wskazano w nim P., zamieszczono treść „Dnia ... zapłacę bez protestu za ten własny weksel na rzecz K. S., PESEL (...) sumę ... za pożyczki pieniężne udzielone aa pośrednictwem

portalu pożyczek społecznościowych (...) W chwili wystawienia pozostawiono również miejsca do wypełnienia dla daty wystawienia weksla, sumy wekslowej i miejsca płatności. Pod tym wekslem pozwana złożyła własnoręczny podpis, który wcześniej, bowiem w dniu 19 kwietnia 2016 r., poświadczyla notarialnie. Powód z pozwaną w chwili wręczenia mu tego weksla ustnie porozumieli się, że weksel ma zabezpieczać wcześniejsze i przyszłe pożyczki udzielone przez powoda pozwanej za pośrednictwem ww. portalu. Weksel był dany w związku z zawarciem umowy restrukturyzacyjnej i umów, które mogą powstać w przyszłości. W związku z wręczeniem tego weksla strony nie sporządzały odrębnego dokumentu deklaracji wekslowej.

Pozwana nadal zalegała ze spłatą zobowiązań objętych umową restrukturyzacyjną i wynikających z umów pożyczek udzielonych w kwietniu 2016 r. Za pośrednictwem komunikatora internetowego powód w lipcu 2016 r. ponaglał pozwaną o realizację tego obowiązku. Pozwana zapewniała powoda, że będzie spłacać ciężące na niej zadłużenie.

W sierpniu 2016 r. na prośbę pozwanej powód zgodził się zrezygnować z możliwości postawienia całego zadłużenia pozwanej w stan natychmiastowej wykonalności i w dalszym okresie czekał na spłaty, które pozwana realizowała nieregularnie, w sposób niezgodny z treścią umowy.

Pismem z dnia 10 lipca 2018 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty łącznej kwoty 69.692,08 zł jako sumy przeterminowanych rat od 3 do 27, jakie miały być zapłacone w okresie od 11 lipca 2016 r. do 1 lipca 2018 r. w wysokości po 1.123,33 zł miesięcznie tytułem umowy pożyczki nr (...), przeterminowanych rat od 3 do 26, jakie miały być zapłacone w okresie od 20 lipca 2016 r. do 20 czerwca 2018 r. w wysokości po 1.033,33 zł miesięcznie tytułem umowy pożyczki nr (...) oraz przeterminowanych rat od 10 do 26, jakie miały być zapłacone w okresie od 23 lutego 2017 r. do 25 czerwca 2018 r. w wysokości po 500 zł miesięcznie tytułem umowy pożyczki nr (...) wraz z odsetkami za zwłokę w ich płatności – w terminie 14 dni od daty otrzymania wezwania. Powód wskazał, iż odsetki za zwłokę są zgodne z § 3 pkt 1 każdej z umów pożyczek i są to podwójne odsetki ustawowe za opóźnienie zgodnie z art. 481 k.c. Dodał, iż obliczone są od dnia następnego po dniu wymagalności zapłaty raty do dnia 10 lipca 2018 r. Jednocześnie wskazał, iż w razie braku spłaty w podanym terminie rat pożyczek staną się one wymagalne w całości zgodnie z § 3 pkt 5 każdej z umów i sprawę skieruje na drogę postępowania sądowego.

Powyższe wezwanie powód wysłał do pozwanej pocztą, przesyłką poleconą, na adres ul. (...) w P., pod którym pozwana odbierała korespondencję w niniejszej sprawie. Przesyłka nie została odebrana pomimo dwukrotnego pozostawienia pozwanej awiza (w dniach 11 i 19 lipca 2018 r.).

Następnie powód wypełnił weksel, który pozwana wydała mu w dniu 20 kwietnia 2019 r. Wpisał w nim jako datę jego wystawienia 19 kwietnia 2016 r., jako sumę wekslową kwotę 157.996 zł, a jako miejsce płatności S., ul. (...).

Pismem z dnia 30 sierpnia 2018 r. powód poinformował pozwaną o uzupełnieniu weksla i wezwał ją do wykupu weksla wypełnionego na kwotę 157.966 zł w terminie do dnia 1 października 2018 r. w miejscu oznaczonym w wekslu, tj. w S. przy ul. (...), wskazując iż weksel będzie tam dostępny do wglądu.

Przesyłka zawierająca powyższe pismo została ponownie przez powoda wysłana do pozwanej pocztą na ten sam co poprzednio adres (ul. (...) w P.), pozwana również jej nie odebrała pomimo dwukrotnego awizowania.

Powód poinformował pozwaną o uzupełnieniu weksla również za pośrednictwem wiadomości sms. Pozwana odpowiedziała powodowi na tę wiadomość, iż nie odebrała listu zawierającego informację o wypełnieniu weksla, ponieważ fizycznie nie miała takiej możliwości. Dodała, iż nie ma pieniędzy na wykup weksla i zapytała się powoda, czy na tym etapie chce jeszcze rozmawiać.

Sąd Okręgowy ustalił również, że pozwana choruje przewlekłe na padaczkę, w związku z czym w 2018 r. doznawała wielokrotnie napadów padaczkowych i była konsultowana

i poddawana badaniom w szpitalach.

Pozwana prowadziła działalność gospodarczą pod nazwą (...). Od 1 września 2001 r. była również zatrudniona w Szkole Podstawowej nr (...) w P. na stanowisku nauczyciela na czas nieokreślony.

W okresie od 1 września 2018 r. do 30 listopada 2018 r. uzyskiwała z tego tytułu miesięczne wynagrodzenie w kwocie 2.762,75 zł netto. W latach 2014 – 2018 korzystała ze zwolnień lekarskich. Na okres od 1 września 2018 r. do 31 sierpnia 2019 r. udzielono jej urlopu dla poratowania zdrowia. W 2018 r. z tytułu umowy o pracę uzyskała łączny dochód w wysokości 52.377,15 zł. Z tytułu działalności gospodarczej uzyskała w tym samym roku łączny dochód w wysokości 5.793,78 zł. Pozwana w dniu 4 października 2019 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo okazało się częściowo uzasadnione. Podstawą uwzględnionych przez Sąd roszczeń był weksel załączony do pozwu. Został on wypełniony w taki sposób, iż spełnia on wszystkie wymogi do uznania go za weksel własny w rozumieniu art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (dalej jako: pr. weksl.). Był to weksel in blanco w rozumieniu art. 10 pr. weksl., do którego to przepisu odsyła art. 103 pr. weksl. Sąd I instancji zwrócił uwagę, że w dotychczasowym orzecznictwie w procesie o zapłatę opartym na zobowiązaniu wekslowym rozkład ciężaru dowodu (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.) ulega odwróceniu. To nie na powódzie spoczywa ciężar wykazania wysokości zobowiązania, lecz to na pozwanych dłużnikach spoczywa ciężar udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem. To oni winni udowodnić, że kwota zadłużenia na którą opiewa weksel nie istnieje lub jest mniejsza.

Oceniając skuteczność zarzutów podniesionych przez pozwaną Sąd bazował na wszystkich naprowadzonych dowodach, uznając je za wiarygodne. Głównie były to dokumenty, których wiarygodność nie budziła żadnych wątpliwości. Waler pomocniczy miały wydruki wiadomości wymienianych przez strony za pośrednictwem komunikatora internetowego. Istotnym dowodem były także zeznania powoda.

Sąd Okręgowy zważył, że poza sporem pozostawało to, iż wydanie powodowi przez pozwaną weksla, który był załączony do pozwu odbyło się dlatego, że na pozwanej ciążyło zadłużenie z tytułu pożyczek zaciągniętych za pośrednictwem serwisu internetowego (...). Już sam kontekst sytuacyjny wydania tego weksla przekonuje, iż miał on zabezpieczyć wiarygodności powoda względem pozwanej z tytułu tych pożyczek. Wymóg, by suma wekslowa (wówczas nieustalonej wysokości) wynikała z pożyczek udzielonych za pośrednictwem tego serwisu, wprost zresztą został wpisany do weksla. Powód przedstawił

w swych zeznaniach okoliczności wręczenia mu weksla. Wskazał przy tym, iż porozumiał się z pozwaną, iż weksel ma zabezpieczać wcześniejsze i przyszłe pożyczki udzielone przez powoda pozwanej za pośrednictwem ww. portalu. Twierdzenie to jawiło się Sądowi I instancji jako wiarygodne zważywszy na zbieżność czasową wręczenia weksla (co miało miejsce w dniu 20 kwietnia 2016 r.) z zawarciem umowy restrukturyzacyjnej regulującej na nowo zasady spłaty zobowiązań pozwanej z siedmiu wcześniej zaciągniętych pożyczek (12 kwietnia 2016 r.) i zawarciem w dniu 19 kwietnia 2016 r. kolejnej umowy pożyczki. Przyszła umowa, której wykonanie również miał zabezpieczyć weksel wręczony powodowi przez pozwaną w dniu 20 kwietnia 2016 r. nie została zawarta po dłuższym upływie czasu, a zaledwie po dwóch dniach od wydania weksla, bowiem 22 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne zeznania powoda, jakoby strony porozumiały się, że sumą wekslową będzie on w stanie objąć zadłużenie ze wszystkich tych trzech umów. Sąd I instancji został pozbawiony możliwości skonfrontowania zeznań powoda złożonych w tym przedmiocie z zeznaniami pozwanej. Zdaniem Sądu Okręgowego niezasadnym byłoby, aby wskutek tego wyciągać skutki w zakresie oceny dowodów niekorzystne dla samego powoda.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uznał, iż w wekslu załączonym do pozwu powód był uprawniony, zgodnie z zawartym w powyższy sposób ustnym porozumieniem wekslowym, wpisać sumę wekslową w takiej wysokości, na jaką – na moment wypełnienia weksla – opiewała suma wszystkich wierzytelności przysługujących mu względem pozwanej z tytułu pożyczek udzielonych jej za pośrednictwem serwisu (...)

Według treści pisma powoda z dnia 11 grudnia 2018 r., a w szczególności załączonego do niego zestawienia sporządzonego w arkuszu kalkulacyjnym Excel, kwotę wpisaną do weksła w wysokości 157.996 zł powód obliczył jako sumę wszystkich wierzytelności, które w jego ocenie przysługiwały mu względem pozwanej w dniu 10 lipca 2018 r. na podstawie trzech umów: umowy restrukturyzacyjnej nr (...) z dnia 12 kwietnia 2016 r., w której strony zrestrukturyzowały i określiły na nowo warunki spłaty wskazanych w niej siedmiu pożyczek, umowy pożyczki nr (...) z dnia 19 kwietnia 2016 r. oraz umowy pożyczki nr (...) z dnia 22 kwietnia 2016 r.

Pozwana po zapoznaniu się z tym wyliczeniem przedstawiła w piśmie z dnia 8 lutego 2019 r. własne wyliczenie wysokości jej zadłużenia, które według niej posiada względem powoda. W ocenie Sądu Okręgowego wyliczenie to nie znajdowało uzasadnienia w treści zgromadzonego materiału dowodowego.

Pozwana swoją obronę w znacznej części oparła na zarzutach dotyczących wykorzystywania przez powoda swej uprzywilejowanej pozycji w relacji z pozwaną, której przysługuje status konsumenta. W tej mierze zarzuciła m.in. naruszenie przepisu art. 385¹ k.c. Sąd Okręgowy zważył jednak, że skoro pozwana w niniejszej sprawie twierdziła, że w relacji

z powodem posiada status konsumenta, powinna zatem wykazać, że powód jest przedsiębiorcą, a wskazane wyżej umowy zawarł z pozwaną bezpośrednio w związku ze swą działalnością gospodarczą. Wbrew temu obowiązkowi pozwana nie naprowadziła na tę okoliczność żadnych dowodów. Sąd Okręgowy miał na uwadze, że według zeznań samego powoda w latach 2014 – 2017 zawarł on za pośrednictwem ww. serwisu kilkadziesiąt umów pożyczek. Oczywiście nasuwa to przypuszczenie, czy jego działalność w tym zakresie nie nosi już cech charakterystycznych dla przedsiębiorcy, jednakże Sąd by zastosować status konsumenta wynikający z art. 22¹ k.c. musiałyby dysponować dowodami niebudzącymi wątpliwości,

że działalność powoda miała w tym przedmiocie charakter zorganizowany i ciągły. Takich natomiast brak.

W ocenie Sądu Okręgowego nawet uznanie pozwanej za konsumenta nie zmieniałoby treści wyroku. Pozwana musiałaby udowodnić, że któreś z postanowień tych umów, nie będące jednak postanowieniem określającym główne świadczenia storn, w tym cenę lub wynagrodzenie, ukształtowały jej prawa lub obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy. Pomimo podniesienia powyższego zarzutu pozwana nie wskazała nawet wprost konkretnego uregulowania umownego, którego ów zarzut miał dotyczyć.

Odnosząc się do zastrzeżeń pozwanej dotyczących prowizji obok wierzytelności

z tytułu odsetek kapitałowych, Sąd Okręgowy zważył, iż na ponad miesiąc przed zawarciem przez strony pierwszej z umów, z których wynikają wierzytelności powoda uwzględnione

w wekslu, a mianowicie umowy restrukturyzacyjnej z dnia 12 kwietnia 2016 r., bowiem w dniu 11 marca 2016 r., weszły w życie przepisy zawarte w art. 36a i nast. Ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.).

Opierając się na regulacji przewidzianej w art. 36a ww. ustawy należałoby stwierdzić, podaje Sąd Okręgowy, że w umowie restrukturyzacyjnej nr (...) z dnia 12 kwietnia 2016 r. zadłużenie z tytułu należności głównej wynosiło 33.600 zł, spłata zadłużenia wynikającego z umowy miała nastąpić w ciągu 60 miesięcy, prowizja od umowy wyniosła 17.000 zł. Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu wg wzoru zawartego

w omawianym przepisie należałoby obliczyć w następujący sposób: $(33.600 \text{ zł} \times 25\%) + (33.600 \text{ zł} \times 1.800/365 \times 30\%) = 8.400 \text{ zł} + 165.698,63 \text{ zł} \times 30\% = 8.400 \text{ zł} + 49.709,58 \text{ zł} = 58.109,58 \text{ zł}$. Maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu w przypadku umowy restrukturyzacyjnej mogłaby wynieść więc 58.109,58 zł, a prowizja i opłata przygotowawcza wynosiła 17.000 zł, nie przekraczając maksymalnej wartości.

W umowie pożyczki nr (...) z dnia 19 kwietnia 201 r. maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu według powyższego wzoru należałoby ustalić na kwotę 51.883,56 zł, prowizja i opłata przygotowawcza w tej umowie wynosiła również 17.000 zł,

a zatem nie przekroczyła maksymalnej dopuszczalnej wartości.

Z umowy pożyczki nr (...) z dnia 22 kwietnia 2016 mogły z kolei wynikać pozaodsetkowe koszty kredytu na kwotę 25.941,78 zł, zaś prowizja i opłata przygotowawcza wyniosły w niej 7.500 zł, a zatem nie przekroczyła maksymalnej wysokości.

Mając na względzie przepis art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim Sąd Okręgowy zważył, że gdyby podliczyć wartość maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu zgodnie z art. 36c ww. ustawy dla prowizji zastrzeżonych w umowach zawartych w okresie od 12 do 22 kwietnia 2016 r., wyniosłaby ona 58.109,58 zł. Wysokość sumy prowizji zastrzeżonych we wszystkich tych trzech umowach wyniosła 41.500 zł (tj. 17.000 zł + 17.000 zł + 7.500 zł), nie przekroczyła zatem wartości wynikającej z art. 36c ww. ustawy.

Sąd Okręgowy zważył, że skoro w przypadku zastosowania do oceny stosunków prawnych istniejących pomiędzy stronami przepisów ww. ustawy o kredycie konsumenckim byłby obowiązany uznać, że zastrzeżenie na rzecz powoda opłat przygotowawczych i prowizji oraz sama ich wysokość odpowiadałyby prawu, to nieuzasadnione byłoby, aby Sąd zakwestionował prawną skuteczność tych samych zapisów umownych opierając się wyłącznie na treści art. 58 § 2 k.c., tylko dlatego, że z uwagi na brak statusu powoda jako przedsiębiorcy nie można tu zastosować regulacji ustawy o kredycie konsumenckim. Zdaniem Sądu nie można przy tym przyjąć, że samo zastrzeżenie obowiązku zapłaty przez pozwaną należności obok odsetek kapitałowych narusza zasady współżycia społecznego.

W ocenie Sądu Okręgowego powód wykazał, iż zostały spełnione warunki postawienia wszystkich trzech umów, z których wynikały wierzytelności ujęte w wekslu załączonym do pozwu, w stan natychmiastowej wykonalności. W świetle § 3 ust. 5 każdej z tych umów warunkiem tym było opóźnienie z zapłatą co najmniej 30 dni od dnia płatności jednej raty oraz wystosowanie do pożyczkobiorcy wezwania do zapłaty za pomocą poczty tradycyjnej lub elektronicznej, określającego termin, po którym umowy przejdą w stan natychmiastowej wykonalności. Obydwie te przesłanki zaszły w rozpoznawanej sprawie.

Sąd Okręgowy wziął pod uwagę warunki wszystkich trzech umów pożyczki. Zważył, że powód miał prawo żądać odsetek liczonych od kwoty kapitału w wysokości 10% w skali roku. Sąd uznał jednak, wbrew temu, co założył powód, obliczając wysokość sumy wpisanej do weksła, iż uprawnienie to dotyczyło wyłącznie okresu aż do momentu, w którym umowy nie zostały postawione w stan natychmiastowej wykonalności. Odsetki te należały się w okresie, w którym zgodnie z umową pożyczka miała być spłacana. Z chwilą postawienia umowy w stan natychmiastowej wykonalności obowiązek spłaty poszczególnych rat, na które rozłożono pożyczkę, został zastąpiony obowiązkiem zwrotu całej kwoty udzielonej pożyczki wraz z zaległymi odsetkami kapitałowymi. W ocenie Sądu Okręgowego od chwili postawienia umów w stan natychmiastowej wykonalności powód utracił zatem prawo do otrzymania od pozwanej dalszych odsetek kapitałowych przewidzianych w umowie, a w to miejsce uzyskał prawo do otrzymania od pozwanej odsetek za opóźnienie w spłacie wszystkich przeterminowanych wierzytelności, w tym od niespłaconego kapitału, od pozostałej do spłaty opłaty przygotowawczej i prowizji, a co do zaległych odsetek kapitałowych z ograniczeniem wynikającym z art. 482 k.c.

Sąd Okręgowy miał na względzie, że w wezwaniu do zapłaty z dnia 10 lipca 2018 r., powód wyznaczył pozwanej na zapłatę termin 14 dni od dnia otrzymania wezwania, po którym umowy miały stać się wymagalne. Wezwanie to było dwukrotnie awizowane, termin odbioru drugiego awiza upłynął w dniu 26 lipca 2018 r. Termin 14 dni liczony po tym wezwaniu upłynął w dniu 10 sierpnia 2018 r. W ocenie Sądu Okręgowego sumą wekslową mogły być objęte odsetki kapitałowe wyłącznie za okres do 10 sierpnia 2018 r.

Bazując na powyższym Sąd przyjął, iż:

a) dług pozwanej wynikający z umowy nr (...) z dnia 12 kwietnia 2016 r. na moment postawienia umowy w stan natychmiastowej wymagalności obejmował:

- kapitał wynoszący 31.048,67 zł – według twierdzeń pozwanej na poczet tej umowy pozwana wpłaciła 2.551,33 zł, co potwierdza wydruk z historii rachunku bankowego, po zaliczeniu wpłaty w sumie wynoszących 2.551,33 zł na poczet kapitału w wysokości 33.600 zł, zgodnie z § 1 ust. 3 umowy z tytułu kapitału pozostało 31.048,67 zł,

- opłatę przygotowawczą i prowizję wynoszącą 17.000 zł,

- odsetki kapitałowe wynoszące 7.833,86 zł – w wysokości 10% w skali roku, liczone od kwoty kapitału w wysokości 33.600 zł od dnia 12 kwietnia 2016 r. do 10 sierpnia 2018 r.

b) dług pozwanej wynikający z umowy nr (...) z 19 kwietnia 2016 r. na moment postawienia umowy w stan natychmiastowej wykonalności obejmował:

- kapitał wynoszący 27.766,67 zł – według twierdzeń pozwanej na poczet tej umowy pozwana wpłaciła 2.233,33 zł, co potwierdza wydruk z historii rachunku bankowego, po zaliczeniu wpłat w sumie wynoszących 2.233,33 zł na poczet kapitału zgodnie z § 1 ust. 3 umowy z tytułu kapitału pozostało 31.048,67 zł,

- opłatę przygotowawczą i prowizję wynoszącą 17.000 zł,

- odsetki kapitałowe wynoszące 6.928,77 zł – w wysokości 10% w skali roku liczone od kwoty kapitału w wysokości 30.000 zł od dnia 20 kwietnia 2016 r. do 10 sierpnia 2018 r.

c) dług pozwanej wynikający z umowy nr (...) z 22 kwietnia 2016 r. na moment postawienia umowy w stan natychmiastowej wymagalności obejmował:

- kapitał wynoszący 9.426,82 zł – według twierdzeń pozwanej na poczet tej umowy pozwana wpłaciła 5.573,18 zł, potwierdza to wydruk z historii rachunku bankowego, po zaliczeniu wpłat w sumie wynoszących 5.573,18 zł na poczet kapitału w wysokości 15.000 zł zgodnie z § 1 ust. 3 umowy z tytułu kapitału pozostało 9.426,82 zł,

- opłatę przygotowawczą i prowizję wynoszącą 7.500 zł,

- odsetki kapitałowe w wysokości 3.456,16 zł – w wysokości 10% w skali roku od kwoty kapitału w wysokości 15.000 zł od dnia 22 kwietnia 2016 r. do dnia 10 sierpnia 2018 r.

Łącznie z tytułu tych umów do zapłaty na moment postawienia umowy w stan natychmiastowej wymagalności pozostało do zapłaty 127.960,65 zł, w tym 68.242,16 zł tytułem kapitału (i taką Sąd Okręgowy zasądził w pkt II sentencji wyroku zamiast dochodzonej pierwotnie w pozwie kwoty 69.286,68 zł), 41.500 zł tytułem opłat przygotowawczych i prowizji (przy czym powód domagał się kwoty mniejszej, tj. 41.499,70 zł i w pkt II wyroku zasądzono tę wartość, aby nie naruszyć regulacji przewidzianej w art. 321 § 1 k.p.c.)

oraz 18.218,79 zł tytułem odsetek kapitałowych i taką kwotę Sąd I instancji zasądził w pkt II sentencji wyroku zamiast dochodzonej w pozwie kwoty 39.299,90 zł.

Zdaniem Sądu Okręgowego niezależnie od powyższych odsetek powód mógł się również domagać od pozwanej odsetek za opóźnienie w spłacie poszczególnych rat, w których miała być spłacana pożyczka, naliczonych w wysokości przewidzianych w umowie (§ 3 ust. 1) i należnych mu na podstawie art. 481 § 1 k.c. Zostały one wyliczone przez powoda, co wyjaśnia zestawienie znajdujące się na k. 53 na kwotę 7.909,72 zł, w sposób zgodny z terminami spłat przewidzianymi w umowach od właściwie obliczonych rat, których nie spłaciła pozwana, ich wysokość zgodna z umową nie przewyższyła wskazanej w art. 481 § 2¹ k.c. wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie. Powód ograniczył żądanie tych odsetek za okres od dnia 9 lipca 2018 r. i w takim wymiarze zasądził je Sąd I instancji w punkcie II sentencji wyroku.

Łącznie tytułem dochodzonych wierzytelności Sąd zasądził kwotę 135.870,37 zł obejmującą: 68.242,16 zł tytułem kapitału, 41.499,70 zł tytułem opłat przygotowawczych i prowizji, 18.218,79 zł tytułem odsetek kapitałowych oraz 7.909,72 zł tytułem odsetek

za opóźnienie w spłacie rat kapitałowych, zamiast sumy 157.996 zł wpisanej przez powoda do weksla.

Sąd miał na uwadze, iż od powyższej sumy wekslowej powód dochodził w pozwie dalszych odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od dnia wniesienia pozwu.

Tak ukształtowane żądanie (przy przyjęciu, że odsetki te są należne od sumy 135.870,37 zł, a nie 157.996 zł) znajdowało swoją podstawę w art. 481 § 1 i 2 k.c., nie naruszało przepisu art. 482 § 1 k.c., ani regulacji ustawy Prawo wekslowe.

Sąd Okręgowy wskazał, że nie jest w jego ocenie uzasadniony zarzut podniesiony w piśmie pełnomocnika pozwanej z dnia 10 lipca 2019 r., jakoby powód nie mógł domagać się na podstawie umowy restrukturyzacyjnej z dnia 12 kwietnia 2016 r. od pozwanej dodatkowych odsetek wynoszących 10% w skali roku. Sąd miał na uwadze, iż kapitał objętych nią umów pożyczek wynosił 32.000 zł, prowizje 3.200 zł, a spłaty 7.042,83 zł. W umowie restrukturyzacyjnej strony przyjęły, że wysokość zadłużenia pozwanej z tytułu ww. umów wynosi 33.600 zł, zatem w tej sumie niewątpliwie mieściły się także zaległe odsetki przysługujące powodowi od pozwanej na podstawie umów pożyczek zawartych w okresie od 31 października 2015 r. do 7 grudnia 2015 r. Takie ukształtowanie sumy restrukturyzowanego zadłużenia nie kłóciło się jednak z żadnym uregulowaniem prawnym. Przepis art. 482 § 1 in fine wprost przewiduje, że strony mogą umówić się na objęcie dodatkowymi odsetkami umownymi takich wierzytelności strony, które stanowią zaległe odsetki, jeżeli po powstaniu zaległości strony zgodzą się na doliczenie zaległych odsetek do dłuższej sumy.

Niezasadny okazał się również zarzut, jakoby powód nie udowodnił, iż pozwana zaakceptowała warunki umowy restrukturyzacyjnej w sposób przewidziany w § 1 pkt 7 umowy, bowiem potwierdzenie dokonania przez pozwaną przewidzianego w tym zapisie przelewu akceptującego pełnomocnik powoda złożył na rozprawie w dniu 13 września 2019 r. (przeprowadzenie tego dowodu nie prowadziło do zwłoki w postępowaniu). Nadto samą akceptację zawarcia umowy pozwana potwierdziła własnoręcznym podpisem, który dodatkowo uwierzytelniła notarialnie.

Sąd Okręgowy nie znalazł również podstaw do przyjęcia, by w sprawie powinien znaleźć zastosowanie przepis art. 388 § 1 k.c. Z dowodów przedstawionych przez pozwaną wynika, że cierpi ona na padaczkę, jednak fakt ten nie oznacza sam w sobie, że pozwana jest osobą niedołązną czy niedoświadczoną. Żaden ze zgromadzonych dowodów nie potwierdza, by pozwana, zawierając opisane wyżej umowy, znajdowała się w przymusowym położeniu, a jeśli nawet by tak było, z niczego nie wynika, by ów stan wyzyskał powód. Nie można również przyjąć, by powód zastrzegł sobie świadczenia, które w rażącym stopniu przewyższałyby świadczenia należne pozwanej. Ponadto, zgodnie z art. 388 § 2 k.c. uprawnienia określone w art. 388 § 1 k.c. wygasają z upływem lat dwóch od dnia zawarcia umowy. Umowy, których dotyczy niniejsza sprawa zostały zawarte przeszło dwa lata przed wytoczeniem powództwa. W tym czasie pozwana, jeżeli chciała powoływać się na wyzysk, powinna była wytoczyć odrębne powództwo o zmniejszenie przez Sąd jej świadczenia, ewentualnie o unieważnienie umowy. Nie uczyniła jednak tego.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zastosowania art. 320 k.p.c., uznając, że w przypadku pozwanej nie zachodzą szczególne wypadki uzasadniające rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty. W szczególności Sąd Okręgowy nie uznał za stosowne rozłożyć należne powodowi świadczenie na raty po 800 zł miesięcznie, co oznaczałoby, że okres spłaty wynosiłby 169 miesięcy, czyli przeszło 14 lat, co jawiłoby się jako nieuzasadnione uprzywilejowanie sytuacji prawnej dłużnika kosztem interesu wierzyciela.

Rozstrzygnięcia o kosztach procesu zawarte w punkcie IV i V Sąd Okręgowy wydał na podstawie art. 100 k.p.c. przyjmując, iż powód wygrał w sprawę w 86% (135.870,37 zł ze 157.996 zł). Na koszty procesu poniesione przez powoda złożyły się: 1.975 zł tytułem opłaty od pozwu, 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa, 5.400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika powoda (na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. z 2015 r.,

poz. 1804, w aktualnym brzmieniu). W sumie stanowiło to 7.392 zł, z czego 86% to 6.357,12 zł i taką kwotę Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda w punkcie IV sentencji wyroku.

Na koszty procesu po stronie pozwanej złożyło się wyłącznie wynagrodzenie reprezentującego ją pełnomocnika. Wysokość kosztów zastępstwa adwokackiego udzielonego pozwanej, należnych od strony procesu, które przy zastosowaniu art. 100 k.p.c. obowiązany był ponieść powód powinna zostać obliczona na podstawie ww. przepisu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości. Skoro wynosiła ona w stawce minimalnej 5.400 zł, a pozwana wygrała sprawę w 14%, należało zasądzić od powoda na rzecz pozwanej kwotę 756 zł jako 14% z tej sumy, co też Sąd Okręgowy uczynił w punkcie V sentencji wyroku. Wysokość wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanej z urzędu Sąd Okręgowy obliczył na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu. W stawce minimalnej przewidzianej w § 8 pkt 6 tego aktu wynagrodzenie to winno być wynieść 3.600 zł. Stosownie do jego § 4 ust. 3 Sąd powinien był tę stawkę podwyższyć o kwotę podatku od towarów i usług wyliczoną według stawki podatku obowiązującej dla tego rodzaju czynności na podstawie przepisów o podatku od towarów i usług. Na omawianej podstawie pełnomocnikowi ustawionemu dla pozwanej z urzędu przysługiwało w niniejszej sprawie wynagrodzenie w wysokości 4.428 zł, a skoro w części obejmującej kwotę 756 zł zasądzono je już w punkcie V od powoda, to w pozostałej części, czyli 3.672 zł należało zasądzić je od Skarbu Państwa, co Sąd uczynił w punkcie VI.

Pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w całości. Przedmiotowemu wyrokowi zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 10 i art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej – polegające na wydaniu wyroku przez Sąd obsadzony na skutek działań nieprawidłowo umocowanej Krajowej Rady Sądownictwa, a przez to nieposiadający przymiotu niezawisłości i niezależności;
2. naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 58 § 1 i 2 k.c. – polegające na:
 - a) błędnym uznaniu, że przyczyny sytuacji, w jakiej pozwana się znalazła (tzw. spirala zadłużenia) wynikające z licznych chorób pozwanej, jej złej kondycji psychicznej, załamania się życia pozwanej nie skutkują nieważnością umów łączących strony przynajmniej w zakresie zastrzeżonych na rzecz powoda opłat, prowizji i odsetek kapitałowych;
 - b) błędnej ocenie dopuszczalnej kwoty kosztów pozaodsetkowych przez pryzmat regulacji ustawy o kredycie konsumenckim, podczas gdy limity te nie mogą stanowić kwantyfikatora oceny zgodności wysokości wynagrodzenia powoda należnego od pozwanej w przedmiotowej sprawie, szczególnie przy uwzględnieniu sytuacji pozwanej, a nadto były określane z myślą o działalności kredytowej podmiotów zawodowych, które w związku ze swoją działalnością ponoszą wysokie koszty działalności, a sama instytucja tzw. pożyczki społecznej wymaga zastosowania zgola odmiennych, niż kryterium rentowności instytucji kredytowej, sposobów oceny zgodności umów z zasadami współżycia społecznego;
3. naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 65 § 1 k.c. – polegające na błędnym uznaniu, że zastrzeżenie natychmiastowej wykonalności umowy restrukturyzacyjnej oraz umów pożyczek (§ 3 umów) w przypadku opóźnienia w spłacie ponad 30 dni od płatności pojedynczej raty dotyczy postawienia w stan wymagalności całych opłat, prowizji i odsetek zastrzeżonych na rzecz powoda, podczas gdy postanowienie to należy tłumaczyć w ten sposób, że powoduje stan wymagalności ww. kosztów umów jedynie w zakresie proporcjonalnym świadczeń, jakie stały się wymagalne (przeteterminowane) do czasu postawienia umów w stan wymagalności – stąd po powstaniu stanu wymagalności powód może domagać się od pozwanej jedynie zapłaty odsetek za opóźnienie w zapłacie kapitału pozostałego do spłaty na dzień postawienia umów w stan wymagalności – bez uwzględnienia nie tylko odsetek kapitałowych, lecz również prowizji, opłat i innych kosztów zastrzeżonych na rzecz powoda;
4. naruszenie przepisu postępowania – art. 320 k.p.c. – mogące mieć wpływ na wynik sprawy, polegające na nieuprawnionym uznaniu, że sytuacja życiowa pozwanej nie wymaga rozłożenia zasądzonej kwoty na raty wynoszące

800 zł miesięcznie, podczas gdy pozwana nie ma środków, ani możliwości zarobkowych, aby dokonać jednorazowej spłaty powoda

Pozwana wniosła o:

1. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa ponad kwotę 68.870,16 zł oraz rozłożenie zasądzonej kwoty na raty po 800 zł miesięcznie;
2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
3. zasądzenie na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów pomocy prawnej świadczonej pozwanej z urzędu, albowiem koszty te nie zostały pokryte w całości, ani w części;
4. rozpoznanie sprawy pod nieobecność pozwanej – w przypadku wyznaczenia rozprawy

Powód złożył odpowiedź na apelację, w której wniósł o oddalenie apelacji w całości, zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 4.050 zł oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda poniesionych przez powoda wydatków, w tym kwoty 5,90 zł tytułem nadania korespondencji.

Pozwana w piśmie procesowym z dnia 10 lutego 2020 r. podniosła, że powód wiedział o jej trudnej sytuacji, nie zgodził się na zawarcie ugody, a także, że przyznano jej rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy poczynić uwagę o charakterze formalnym. Apelacja pozwanej została wniesiona do Sądu Okręgowego w Szczecinie w dniu 23 grudnia 2019 r.,

a więc już w okresie obowiązywania znowelizowanej ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r., poz. 1469) art. 374 k.p.c., który stanowi aktualnie, że Sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania.

Pozwana nie zawarła w apelacji wniosku o rozpoznanie sprawy podczas rozprawy, zastrzegając jedynie w jej wnioskach, by rozpoznać sprawę pod jej nieobecność, w przypadku wyznaczenia rozprawy. Wobec braku wniosku o wyznaczenie rozprawy, zasadność jej przeprowadzenia była przedmiotem rozważań Sądu Apelacyjnego. Biorąc pod uwagę,

że w apelacji podniesiono niemal wyłącznie zarzuty naruszenia prawa materialnego wobec ich błędnej subsumcji do ustalonego przez Sąd Okręgowy, niekwestionowanego przez pozwaną stanu faktycznego (brak jest zarzutów obrazy przepisów prawa procesowego, które służą do zbudowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia) oraz zarzut obrazy art. 320 k.p.c., stosowanego już po zbudowaniu podstawy faktycznej i prawnej wyroku, Sąd Apelacyjny nie uznał, by koniecznym w sprawie było przeprowadzenie rozprawy i sprawę rozpoznał na posiedzeniu niejawnym. Materiały sprawy okazały się wystarczające do zbadania prawidłowości zastosowania przez Sąd Okręgowy przepisów prawa materialnego oraz rozważenia, czy w sprawie nie zaszła nieważność postępowania.

Przed przystąpieniem do oceny merytorycznej sprawy należy wskazać, że Sąd odwoławczy, wobec braku zarzutu apelacyjnego w tym zakresie, podzielił ustalenia faktyczne Sądu I instancji, co wobec szerokiego ich przytoczenia w części historycznej uzasadnienia wyroku zwalnia Sąd od konieczności ich powielenia. Zgodnie z art. 387 § 2¹ pkt 1

k.p.c. wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia może ograniczyć się do stwierdzenia, że Sąd drugiej instancji przyjął za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny podziela również i przyjmuje za własne oceny prawne Sądu I instancji, co również zwalnia go z obowiązku ich powielania (art. 387 § 2¹ pkt 2 k.p.c.). Motywy ustaleń faktycznych i prawnych Sądu Okręgowego zostaną zatem przytoczone poniżej jedynie w zakresie niezbędnym dla ustosunkowania się do zarzutów apelacyjnych.

Najdalej idącym zarzutem był zarzut naruszenia przepisów Konstytucji, który skutkowałby nieważnością postępowania, a co za tym idzie uchynieniem zaskarżonego wyroku, zniesieniem postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością oraz przekazaniem sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania (art. 386 § 2 k.p.c.). Zarzut ten jest jednak niezasadny.

Skarżący sformułował swój zarzut w sposób nader ogólnikowy, przytaczając jedynie przepisy art. 10 i 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 10 ust. 1 Konstytucji RP urząd Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej, natomiast zgodnie z ustępem 2 tego przepisu władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały. Przepis art. 45 ust. 1 Konstytucji RP ustanawia z kolei zasadę, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

Wyrok Sądu Okręgowego został wydany przez Sędziego, który został powołany na stanowisko Sędziego Sądu Okręgowego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, wyrażony uchwałą nr 633/2018 z dnia 13 grudnia 2018 r. Oznacza to, że w procesie powołania tego Sędziego na stanowisko Sędziego Sądu Okręgowego uczestniczyła Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3),

Zarzut skarżącego jest jednak niesłuszny już z tego powodu, że zgodnie z uchwałą składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygnatura akt BSA I-4110-1/20, Sąd Najwyższy zważył w jej pkt 1, iż nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), a w jej pkt 2, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, to wyraźnie zastrzegł także, że wykładnia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz art. 379 pkt 4 k.p.c. przyjęta w punktach 1 i 2 niniejszej uchwały nie ma zastosowania do orzeczeń wydanych przez sądy przed dniem jej podjęcia oraz do orzeczeń, które zostaną wydane w toczących się w tym dniu postępowaniach na podstawie Kodeksu postępowania karnego przed danym składem sądu (pkt 3 uchwały, pkt 4 dotyczy Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego).

Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie w sprawie o sygnaturze akt I C 1481/18, wydany przez Sędziego Sądu Okręgowego Szymona Pilitowskiego, zapadł natomiast w dniu 8 listopada 2019 r. Oznacza to, że w niniejszej sprawie nie ma podstaw do wszczęcia rozważań czy skład Sądu został ukształtowany zgodnie z przepisami prawa czy też nie. Sama apelacja pozwanej nie zawiera przy tym przytoczenia okoliczności, które miałyby w tym konkretnym

wypadku świadczyć o naruszeniu standardu niezawisłości i bezstronności, oprócz ogólnego powołania się na przepisy Konstytucji oraz na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Zobowiązany do wzięcia pod uwagę z urzędu, z mocy art. 378 § 1 k.p.c., nieważności postępowania, Sąd odwoławczy, sam również nie znajduje podstaw do stwierdzenia, by w sprawie z tej, czy z jakiegokolwiek innej przyczyny zachodziła nieważność postępowania.

Nie okazał się skuteczny również żaden z pozostałych postawionych przez apelującą zarzutów.

W pierwszej kolejności pozwana wskazała na nieważność zawartych z powodem umów ze względu na ich niezgodność z zasadami współżycia społecznego i zawarcie w ich treści postanowień zmierzających do obejścia prawa. Pozwana wskazała, że powód udzielił jej pożyczki w sytuacji utraty przez nią płynności finansowej wskutek leczenia. Okoliczności sprawy nie dają jednak podstaw do uznania, by zawarte przez pozwaną umowy były sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Działanie zgodne z prawem korzysta z domniemania zgodności z zasadami współżycia społecznego, chyba że zostaną wykazane szczególne, konkretne okoliczności obalające to domniemanie (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2000 r., sygn. akt II CKN 1354/00, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 9 listopada 2018 r., sygn. akt I ACa 1737/17). Wskazywany fakt utraty płynności finansowej na skutek leczenia nie powoduje sam przez się, że powód udzielając pożyczek, w których oprócz oprocentowania zastrzeżono także inne opłaty, działał sprzecznie z zasadami współżycia społecznego. Pożyczenie pieniędzy osobie, która potrzebuje ich na swoje leczenie, czy też na skutek wydatków na leczenie, nie powoduje, by pożyczkodawca miał się ograniczać w zastrzeganiu czy dochodzeniu swoich praw. Doszłoby w ten sposób do sytuacji, w której podważona zostałaby pewność obrotu, gdyż w znacznej części podobnych do niniejszych spraw obowiązkiem sądu orzekającego byłoby zmniejszanie należnych pożyczkodawcom kwot. Miarkowanie zobowiązań ma natomiast zawsze charakter wyjątkowy. Należy przy tym powtórzyć, że pozwana, upatrując swojego pokrzywdzenia, powinna sama wystąpić przeciwko powodowi z powództwem opartym o przepis art. 388 k.c., czego jednak nie uczyniła.

Należy przy tym zważyć na całokształt sytuacji obu stron. Pozwana otrzymała od powoda całość postawionych do jej dyspozycji kwot. Zwróciła je jednak w niewielkim stopniu nawet w relacji do samego kapitału, nie mówiąc o całości jej zadłużenia, które obejmuje także kwestionowane przez nią opłaty, prowizje i odsetki. Brakuje przekonującego wyjaśnienia,

z podaniem konkretnych sytuacji życiowych pozwanej i ponoszonych w związku z nią kosztów, że taki stan rzeczy w istocie wynika z przeżywanych przez nią trudności. Samo skorzystanie

z urlopu dla poratowania zdrowia, jak i uzyskanie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, nie stanowią o szczególnych okolicznościach danego wypadku, zwłaszcza że miały one miejsce już po zaciągnięciu zobowiązań i po postawieniu pożyczek w stan wymagalności w całości ze względu na brak spłat poszczególnych rat.. Brak wyjaśnienia dotyczy zarówno chwili obecnej, jak i momentu zawierania badanych w niniejszym postępowaniu umów pożyczkowych. Oczywistym jest przy tym, że na naruszenie zasad współżycia społecznego nie może powoływać się strona, która sama nie czyni zadość ciężącym na niej obowiązkom, w tym wypadku – nie spłacając od początku ciężącego na niej zobowiązania, choć nie wykazano, by stała temu na przeszkodzie jakakolwiek mogąca to usprawiedliwić przyczyna. Tym bardziej nie można mówić o tym, by powód wykorzystywał sytuację pozwanej w sposób niemoralny.

Niesłuszny jest również zarzut naruszenia art. 58 § 1 i 2 k.c. poprzez ocenę kwoty kosztów pozaodsetkowych przez pryzmat regulacji ustawy o kredycie konsumenckim. Stanowisko pozwanej posiada zasadniczą wadę w tym, że zakłada ona nierówność podmiotów wobec prawa, traktując podmioty profesjonalne w sposób uprzywilejowany. Argumentacja pozwanej, że do udzielania przez podmioty te pożyczek zaangażowane są spore zasoby ludzkie oraz organizacyjne, może równie dobrze być odczytana na niekorzyść jej tezy. Wydatki poniesione przez instytucje kredytowe na ocenę zdolności kredytowej przekładają się,

z założenia, na mniejsze ryzyko niespłacalności. Niższe ryzyko równie może oznaczać potaniecie kosztów pożyczki w stosunku do pożyczki udzielanej przez osobę fizyczną niezajmującą się zawodowo ich udzielaniem i niedysponującą instrumentami profesjonalnej weryfikacji swoich kontrahentów. Nie można również upatrywać konieczności obniżenia kosztów pożyczki w argumentie o „pożyczce społecznej”. De lege lata nie jest to osobny typ pożyczki, w stosunku do którego należałoby stosować odrębne, łagodniejsze dla pożyczkobiorcy zasady ich udzielania i spłaty.

Apelująca wskazuje, że tego rodzaju pożyczki udzielane są na niższe kwoty i krótkie terminy spłaty, porównując je zapewne z pożyczkami udzielanymi przez podmioty zawodowo tym się zajmujące. Kwoty pożyczek zawieranych przez pozwaną były jednak znaczne, o czym świadczy sam fakt właściwości Sądu Okręgowego jako sądu właściwego do rozpoznania niniejszej sprawy w pierwszej instancji. Terminów spłat pożyczek również nie można uznać za krótkie, lecz za typowe w analogicznych sytuacjach.

Pozwana zarzuciła także Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisu art. 65 § 1 k.c. Należy jednak przyznać rację stanowisku powoda, złożonemu w odpowiedzi na apelację, że określenie „pożyczka”, którym posłużyły się strony, obejmuje wszystkie jej elementy. Oddalenie powództwa w zakresie odsetek zostało dokonane z przyczyn szczególnych dla tej instytucji prawa cywilnego, aby nie dopuścić do tego, by uznać prawo powoda zarówno do otrzymania odsetek kapitałowych liczonych od pełnych kwot kapitału za okres po postawieniu umów w stan natychmiastowej wykonalności, jak również za ten okres odsetek za opóźnienie w spłacie przeterminowanych, natychmiast wymagalnych wierzytelności wynikających z tych umów. Wymagalności odsetek i prowizji, w braku odmiennego zastrzeżenia w umowie restrukturyzacyjnej, nie stoi z kolei na przeszkodzie zastrzeżenie, że spłata odsetek i prowizji miała nastąpić po spłacie kapitału. Nie znajduje przy tym uznania Sądu odwoławczego doszukiwanie się przez stronę pozwaną analogii z miarkowaniem prowizji banków w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu, choćby z tego względu, że pozwana nie dokonała spłaty nawet kapitału zaciągniętych pożyczek.

Charakter dowolnej polemiki z prawidłowymi ustaleniami Sądu Okręgowego ma również zarzut naruszenia art. 320 k.p.c. Sąd I instancji rzeczowo ocenił sytuację powódki, słusznie nie uznając, by sytuacja pozwanej miała charakter jakkolwiek szczególny. Doniosłe jest przy tym dostrzeżenie przez ten Sąd, że rozłożenie należnego powodowi świadczenia na zaproponowane przez pozwaną raty doprowadziłoby do nieuzasadnionego, znacznego uprzywilejowania jej kosztem sytuacji wierzyciela. Pozwana nie wykazała przy tym, także w postępowaniu apelacyjnym, aby była w stanie podołać rozłożonemu na raty obciążeniu. Rozłożenie zasądanego świadczenia na raty spowodowałoby jedynie dalsze pogorszenie sytuacji powoda, a nie stanowiłoby słusznej pomocy dla pozwanej, a w okolicznościach sprawy nie można sądzić, by skorzystała z niej zgodnie z celem jej udzielenia - spełnieniem, chociaż w dłuższej perspektywie czasowej, zasądanego świadczenia. Rezygnacja pozwanej z dowodu z jej własnych zeznań uniemożliwia nadto sądowi odwoławczemu pełną ocenę rzeczywistego stanu majątkowego i rodzinnego. Jedynie z oświadczenia majątkowego powódki złożonego wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów w niniejszym procesie można wywieść, że poza długiem wobec powoda posiada ona także inne zobowiązania objęte sporami sądowymi do kwoty 110 500 zł. Biorąc pod uwagę wysokość świadczenia rentowego uzyskiwanego aktualnie przez powódkę brak jest podstaw do przyjęcia, że byłaby ona w stanie dobrowolnie uiszczać raty, we wskazanej przez siebie wysokości. Natomiast art. 320 k.p.c. jest przepisem wyjątkowym, który ma za zadanie umożliwić dłużnikowi spłatę zobowiązań bez dodatkowych kosztów egzekucyjnych. Jeżeli uzyskanie takiego celu jawi się jako niemożliwe w realiach konkretnej sprawy, sens stosowania tej instytucji upada.

Biorąc powyższe pod uwagę sąd odwoławczy uznał apelację za niezasadną i na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zważywszy, że pozwana przegrała w całości postępowanie apelacyjne. Wysokość należnych powodowi kosztów procesu określono na zasadzie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 tego rozporządzenia na wskazywaną przez powoda kwotę 4.050 zł. Nie uwzględniono wniosku powoda o zasądzenie kwoty 5,90 zł tytułem zwrotu kosztów korespondencji, albowiem kwota ta nie została wykazana (odpowiedź na apelację została złożona bezpośrednio w Biurze Obsługi Interesantów Sądu Apelacyjnego w Szczecinie).

O kosztach zastępstwa prawnego powódki z urzędu orzeczono na podstawie §2 i 8 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu

Artur Kowalewski Edyta Buczkowska – Żuk Leon Miroszewski